

[Harald Petersen.]

ning, som den ærede Ordfører nævnte, og som man har gennemført baade i Norge og Sverige. I den af Udvalget afgivne Betænkning er blandt Valglovskommissionens Problemer ogsaa nævnt Spørgsmaalet om en saadan subsidiaer Stemmeafgivning, hvis Formaal er at give Vælgerne øget Indflydelse paa Valget af Folkerepræsentanterne. Systemerne i Norge og Sverige er lidt forskellige, men Formaalet opfyldes begge Steder, medens man her i Danmark ud fra rent partimæssige Synspunkter mere betragter og behandler Vælgerne som Stemmekvæg. Det vilde efter Venstres Opfattelse have været mere nyttigt, om man gav sig i Kast med og hurtigt gennemførte Reformen af denne Karakter, end at man udformer en Valgordning, der er komplet uforstaaelig for Vælgerne, og som tilsidesætter Vælgernes naturlige Ret til at optræde netop som Vælgere.

Efter det nedsatte Folketingsudvalgs Anmodning har Indenrigsministeriets sagkyndige — naturligvis under Ministerens Ansvar — foretaget en meget interessant Analyse af saavel Regeringsforslaget som det konservative Forslag med Udgangspunkt i det særlige Beregningsgrundlag, som de Konservative opererer med. Man gør fra de sagkyndiges Side ved Forklaringen af Problemet om Partiernes samlede Mandattal opmærksom paa, at de Konservative ikke stiller noget nyt Forslag til Bestemmelse af det samlede Mandattal, et Parti skal have tildelt; det foregaar paa samme Maade som efter Regeringsforslagets Hovedfordeling. Man gør endvidere opmærksom paa, at medens den øvrige Del af det konservative Forslag bygger paa det Princip, at der skal gives Stemmerne i de forskellige Kredse forskellig Vægt, forudsætter det ved selve Hovedfordelingen mellem Partierne, at Stemmerne overalt skal veje lige meget. Det vil sige, at det konservative Forslag ogsaa bygger paa den saakaldte matematiske Retfærdigheds Metode.

Der siges yderligere i denne Redegørelse fra Indenrigsministeriets sagkyndige nogle ret vigtige Ord om et af de Hovedpunkter, som de Konservative opererer med. Med Hensyn til den konservative Mandatfordeling er det saaledes, at den, hvad selve Slutresultatet angaar, falder sammen med den, som Regeringsforslaget indeholder, men hvad angaar Fordelingen paa Omraader stiller de Konservative et særligt Forslag, der afviger noget fra Regeringsforslaget.

De Konservative stiller det Forslag, at

Hovedstaden skal have 25 Mandater, medens Regeringsforslaget indeholder Forslag om, at den skal have 28 Mandater. Nu har de Konservative argumenteret meget med deres Forkærlighed for de tyndt befolkede Egnes Repræsentation, og Argumentet hviler bl. a. paa denne forskellige Fordeling af Mandaterne paa de forskellige Omraader. Over for dette Princip siger de sagkyndige fra Indenrigsministeriet, at da det konservative Forslag giver færre Mandater til Hovedstaden end Regeringspartierne, og da Partierne samlede Mandattal efter begge Forslag er det samme, vil det konservative Forslag betyde, at man i endnu større Grad end ved Regeringsforslaget knæsætter det Princip, at de overskydende Hovedstadsstemmer for et Parti giver Mandater i Jylland, idet man igen gør opmærksom paa, at der ikke ved Hovedfordelingen sker nogen Vejning af Stemmerne. Jeg finder Anledning til at understrege dette, fordi det jo er et ret betydningsfuldt Moment, der viser, at den konservative Hensyntagen til de tyndt befolkede Egne i Realiteten hviler paa et optisk Bedrag.

I øvrigt er der med Hensyn til det konservative Ændringsforslag det at notere, at der er en interessant Nydannelse deri, idet man foreslaar den nye Regel, at et Parti, som ikke i hele Landet har Stemmer til 3 Mandater, skal betragtes som dødt og magtesløst at være. Det er jo en betydelig Stramning af Reglerne vedrørende nye Partidannelser og Vælgerne Mulighed for at faa Repræsentation i Folketinget. I Praksis vil det sige, at et Parti kan samle mellem 40 000 og 50 000 Vælgere, uden at det dog kan faa nogen Repræsentant valgt, medens man derimod giver den enkelte Løsgænger ganske andre favorable Vilkaar at arbejde under.

Med Hensyn til hele den Tendens til Over- eller Underrepræsentation, som klæber ved de Valgsystemer, vi enten har eller kan vente at faa, fremsættes der ogsaa fra Indenrigsministeriets sagkyndige nogle højt interessante Bemærkninger. De indenrigsministerielle sagkyndige siger nemlig, at saavel efter den gældende Valglov som efter Regeringsforslaget vil Tillægsmandaterne fortrinnsvis falde i de Amter, der har de største Stemmetal, altsaa i Almindelighed i de tættest bebyggede Amter. De sagkyndige føjer til, at disse tættest bebyggede Amter derfor efter Regeringsforslaget normalt vil blive overrepræsenteret, medens de tyndt befolkede ofte vil blive underrepræsenteret, fordi de sjældnere faar Andel i selve Tillægsmandaterne. Da Regeringsforslaget slagter en Række Kredsmandater og forvandler dem til Tillægsmandater, vil en Gennemførelse af